

Genel olarak Deprem Şurası ülkemizde afet zararlarının azaltılması konusundaki çalışmalar için önemli bir kilometre taşı olarak algılanmasına karşın, bugüne kadar geçen sürede konuya ilişkin önemli bir gelişmenin yaşanmamıştır. Bakanlıkça kamuoyuna açıklanan “DEPREM ŞURASI SONUÇ BİLDİRGESİ EYLEM PLANI” çerçevesinde Bakanlık bünyesinde oluşturulan komisyonlar çalışmalarını bir türlü tamamlayamamıştır.

Bugün, Şurada yapılan tüm vurgulara karşın 7269 ve 3194 sayılı yasalar başta olmak üzere mevzuat hiçbir değişikliğe uğramadan yürürlükte kalmış; geçen zaman içinde meydana gelen afet olayları önemli can ve mal kayıplarına yol açmaya devam etmiş; zarar azaltma ve çağdaş bir afet yönetim sisteminin oluşturulması siyasi iktidarların bir önceliği haline gelememiştir.

14.3. TÜRKİYE MÜHENDİSLİK HABERLERİ DERGİSİNDE YAYINLANAN ODA GÖRÜŞÜ

İnşaat Mühendisleri Odası tarafından yayınlanan Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisinin 433. sayısı Deprem Şurasına ayrılarak özel bir sayı olarak çıkmıştır. Dergi TMMOB Meslek Odalarına Şuraya katılanlardan görüş almıştır. Odamız adına gönderilen yazının tam metni aşağıda sunulmuştur.

DEPREM ŞURASI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Ülkemiz, sahip olduğu jeolojik, topoğrafik ve meteorolojik koşulları nedeniyle büyük can ve mal kayıplarına yol açan afet olayları ile sıkça karşılaşmaktadır. Türü ne olursa olsun meydana gelen afet olayları her yıl ortalama **GSMH'nin % 3'ü** oranında **doğrudan zarara** neden olmaktadır. **Dolaylı zararlar** (üretim kaybı, çevresel etkiler vb) göz önüne alındığında ise zarar toplamının **GSMH'nin % 5-7' sine** yükseldiği tahmin edilmektedir. Ülkemizdeki kentsel ve kırsal yerleşim alanları sadece deprem değil aynı zamanda heyelan, su baskını, kaya düşmesi vb tehlikelerle mücadele etmek zorundadır.

1999 Depremleri meydana getirdiği büyük can ve ekonomik kayıplarla **ülkemizin unutulmuş afet gerçekliğini** bir kez daha gözler önüne sermiştir. Depremler sadece, Kuzey Anadolu Fayı adındaki jeolojik bir fayı hatırlatmakla kalmadı toplumsal, siyasal, ekonomik faylarımızı ve kırılmalarımızı da bize gösterdi.

Sıkça sorulan bir sorudur; Afet sadece bir doğa olayı mı ? Elbette değil, afet toplumsal bir olgudur. Afet yönetimi açısından olayın kendisinden çok sonuçları esas alındığından , afet teknik, sosyal, ekonomik hatta psikolojik boyutlu bir olgu olarak karşımıza çıkar. Bu bakış açısında doğanın kavranması kadar toplumsal gelişmişlik derecesi de önem kazanır. Afet risklerine karşı uygulanan politikadaki başarı, diyalektik olarak , ekonomik, sosyal, kültürel, teknik vb faktörle doğrudan ilişkilidir. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik vb alanlarda yaşadığımız çarpıklığın bir benzerini sosyo-ekonomik baskılar sonucu afet konusunda da yaşıyoruz. Düşük standartlarda sağlıksız ve yasadışı bir yapılaşma, ranta dayalı hızlı ve düşük nitelikli kentleşme, bilimsel normlara dayalı arazi kullanım ve yerleşimi kararlarının rantsal kaygılara yenik düşmesi vb faktörler afet zararlarının doğrudan belirleyicileridir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Afet olgusu ve afet zararlarını arttıran nedenler sosyo – ekonomik koşullardan ve siyasal ilişkilerden bağımsız ele alınamaz ve afet zararlarının büyüklüğü gelişmişliğinde bir göstergesidir. 1960'lı yıllardan sonra Dünyada afetlerden etkilenen insan sayısı ortalama her yıl %6 artmış, afetlerden etkilenen kişilerin %90'nının üçüncü dünya ülkelerindeki büyük kentlerinde yaşayan yoksullarının oluşturduğu ortaya çıkmıştır. 2004 yılının son günlerinde Güneydoğu Asya'da yaşanan deprem ve tsunami ile bir kez daha gördük ki, **günümüzde az gelişmiş dünyada afetler karşısında giderek artan bir korumasızlık söz konusudur.**

Ülkemizde daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir çevrede yaşamayı temel bir insan hakkı olarak gören anlayışların egemenlik kazandığını söylemek mümkün değil. Afet güvenliğine yönelik olarak siyasi iktidarların yaptığı en etkin şey, her afet olayından sonra “devlet güçlüdür, olaylara gerekli müdahale yapılacak” şeklindeki hamasi söylemleri olmuştur.

Bir zamanlar dünyanın en kapsamlı afet yönetim yasasını (7269 sayılı Afetler Yasası – 1959) çıkartan ülkemizde iktidara gelen hükümetlerin siyasal rant hesapları, afet hizmetlerinde “yara sarmanın” ön planda kalmasını sağlamış, uzun vadeli emek ve strateji gerektiren “zarar azaltma “ hizmetleri gündemden uzak kalmıştır. Bu politikaların da etkisiyle toplumun önemli bir bölümü için afet, bir kader / Takdir-i İlahi bir olay olarak algılanmaktadır. Oysa yaşadıklarımızdan sonra afet olaylarına yönelik söylenmesi gereken; **Takdir-i idari olduklarıdır.**

Bu genel değerlendirme ışığında DEPREM ŞURA'sına bakacak olursak ilk söylenecek şey afet olgusunun taşıdığı çok boyutluluğun katılma, raporlara ve sonuç bildirgesine yansıtılmamış olmasıdır. Sosyal ve siyasal boyut tümüyle gözardı edilmiştir. Sosyal bilimcilerin, psikologların, afetzede derneklerinin vb temsiliyeti sağlanamayınca Şura'da ele alınan konulardaki siyasal, sosyal, psikolojik boyutların yeterli irdelemesi yapılamamış, şura belgeleri “ teknik metinler “ olarak kalmıştır.

Şura açısından ele alınması gereken bir diğer konu organizasyondur. Deprem Şurası gündeminde yer alan konu başlıkları ve komisyon üyeleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belirlenmiştir. Bu komisyonlar ilk toplantılarını NİSAN-2004'te yapmışlar ve kendi çalışma programlarını oluşturarak yaklaşık üç ay içerisinde rapor hazırlayacak şekilde çalışmalarını sürdürmüştür. Komisyon raporları TEMMUZ-2004' te Şura sekreterliğine teslim edilmiştir.

Şuranın düzenlenebilmesi için ilk yasal düzenlemelerin (4927 sayılı kanun- 22.07.2003 tarih ve 25176 sayılı Resmi Gazete, Yönetmelik 02.10.2003 tarih ve 25247 sayılı Resmi Gazete) yapılmasından sonra yürütülen çalışmalarda komisyonlar ve çalışma konularının belirlenmesine yönelik TMMOB vb ilgili kuruluşlardan görüş ve öneri alınmamış, sadece komisyonlara temsilci göndermeleri (Şubat-2004) istenmiştir.

Diğer yandan 13.04.2004 tarihinde Ankara'daki (İller Bankası Macunköy Sosyal Tesislerinde) ilk toplantısını yapan komisyonlar arasında yeterli iletişimin ve

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

koordinasyonun sağlanamaması nedeniyle, Şura gündemine birbirinden kopuk, hatta birbiriyle çelişkili raporlar sunulmuştur.

Şura Yönetmeliğinin 11.maddesinde “ komisyon raporları oylama sonucuna göre kabul ya da reddedilerek Şura kararına dönüştürülür” denilmesine karşın raporlar oylanmamış ve hukuksal olarak Şura kararına dönüştürülmemiştir. Bu eksiklik Şura Sonuç Bildirgesi ile tamamlanmaya çalışılmış, bildirmede “ ana görüş ve öneriler” şeklinde bir ifade altında karşı görüşleri belirtilmeksizin yer verilen bazı değerlendirmeler kamuoyuna sunulmuştur.

Şura’da ele alınan konulara bakacak olursak, genel olarak neo-liberal politikaların egemenliği altında **afet ve imar hizmetlerinin kamusal alan dışında piyasa koşullarına bırakılmasına yol açan** önerilerin geliştirildiği (uzman/yetkin mühendislik, yapı denetim şirketleri, mesleki sorumluluk sigortası, DASK, afet hizmetlerinin yerelleştirilmesi vb.) görülmektedir. Afet ve imar hizmetlerinin **kamusal bir hizmet olarak korunmasına ve geliştirilmesine yönelik ne raporlarda ne de sonuç bildirmesinde herhangi bir vurguya rastlanılmamaktadır.**

Kamusal kaygılardan uzaklaşıldığı oranda raporlarda ve tartışmalarda “ meslek taassubunun” da öne çıktığı üzülmüştür. Özellikle Zemin Alt Komisyon raporunda vurgulandığı şekliyle hem de bilimsellik adına, mesleklerin birbirine rakip olarak görülmesi, mühendislik disiplinleri arasındaki iletişimin yitirilmesi ve jeoloji mühendisliği hizmetlerinin “ tanınmaması noktasına kadar gelinmiş olması” ileride daha sancılı günlerin bizleri beklediğinin sinyallerini vermektedir.

Bugünlerde Şura Sonuç Bildirgesinde belirtilen “ ana görüş ve öneriler” üzerine Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca çalışmalar başlatıldığı bilinmektedir. Ancak bu konuda da bazı karışıklıklar hala sürmektedir. Bakanlıkça İmar ve Yapı Kanunları, mikrobölgeleme vb üzerine çalışmalar sürdürülürken aynı konuda Başbakanlık Proje Uygulama Birimi tarafından da danışmanlık hizmetleri satın alınmakta;Ulusal Afet Stratejisi üzerine Bakanlığın komisyonları çalıştığı bir süreçte Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü yeni bir kurumsal yapılanma yasa tasarısını tartışmaya açmaktadır. Ulusal afet yönetim sistemindeki parçalı yapının yarattığı sorunlar bir kez”daha kendini gösterecek gibi. Aynı amaçla farklı kurumlarca yürütülen çalışmalar hem ekonomik, zaman ve emek israfını arttırmakta hem de afet güvenliği açısından yapılması hazırlanması gereken mevzuatı geçiktirmektedir.

Bu çalışmalar kapsamındaki Yetkin Mühendislik Yasa Tasarısı hazırlıklarının da TMMOB tarafından yürütülmesi Bakanlıkça uygun bulunmuştur. Ancak ülkemizdeki mühendislik, mimarlık hizmetlerini önemli derecede etkileyecek, hizmet sunumunda serbest dolaşımı ve meslek sigortası uygulamasına zemin oluşturacak bu yasa hazırlığında TMMOB’ nin konuyu tüm boyutlarıyla irdeleyeceği ve “figüran olarak kullanılmasına “ izin vermeyeceği inancındayız.

Şura olgusunu son olarak TMMOB açısından da irdelemek gerekir. TMMOB’nin Şura konusunda organize bir çalışma yürütmediği görülmektedir. Sürecin başında Odalarımız komisyonlara vereceği temsilcilerini TMMOB üzerinden bildirmiş, ancak komisyonların 3

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

aylık çalışma süresi içinde TMMOB katılımcıları bir araya getirerek süreci değerlendirmemiştir. TMMOB Şura'nın toplanmasına 3-4 gün kala Oda temsilcilerini toplantıya çağırılmışsa da bu girişimde başarı sağlayamamıştır. Bu dağınık görüntünün Şura toplantılarında da sürdüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz.

Sonuç olarak DEPREM ŞURA'sı, Afet ve imar hizmetleri konusunda günümüzün egemen anlayışları doğrultusunda neo-liberal eksenli yaklaşımların öne çıktığı; afet olgusunun teknik ve bütçesel etkileri (mali yükler) dışındaki yönlerinin gözardı edildiği ve en önemlisi de bir türlü adım atılmayan bazı konularda (kurumsal tasfiye, afet hizmetlerinin yerleştirilmesi, yetkin mühendislik ve sigorta vb) adımları tetikleyen bir organizasyondur. TMMOB ve odalarımızın her yönüyle bizleri yakından ilgilendiren konularda gerekli duyarlılığı göstereceği inancındayız.

TMMOB-Jeoloji Mühendisleri Odası

15. 20.ÇALIŞMA DÖNEMİNDE HUKUKSAL ÇALIŞMALARIMIZ

20.Çalışma döneminde yürütülen çalışmaların önemli bir ayağını, hukuksal konular oluşturmuştur. Gerek mevcut hukuk düzeni içinde Jeoloji Mühendisi unvanına sahip meslektaşlarımıza tanınmış yetki ve olanakları zedeleyen gerekse Oda kurumsal kimliğine ve çalışmalarına yönelik girişimlere karşı Hukuk Danışmanı Hatice GENÇ'in koordinasyonunda kapsamlı çalışmalar yürütülmüştür.

Meslekle ilgili konularda değişen mevzuatı takip etmek amacıyla dönem içinde yayınlanan Resmi Gazete'ler, Kamu kurumlarınca hazırlanan teknik şartname, ihale ilanı vb düzenlemeler taranmış elde edilen veriler ilgili işyerlerindeki oda örgütlülüğünün ve deneyimli meslektaşların bir araya getirilmesi ile oluşturulan komisyonlarda Oda görüşleri ve dava metinlerine dönüştürülmüştür.

15.1. ODA ALEYHİNE AÇILAN DAVALAR VE SONUÇLARI:

1-) NEWMONT (NORMANDY) DAVASI:

Çalışma döneminin ilk ve en temel davalarından biri; kamuoyunun altın madenciliği konusunda çok yakından tanıdığı, eski adıyla Eurogold, yeni adıyla Newmont (NORMANDY) madencilik şirketinin izinsiz olarak işletmeye devam ettiği Bergama-Ovacık altın madeniyle ilgili olarak, TMMOB Çevre, Jeoloji, Kimya ve Metalurji Mühendisleri Odaları tarafından hazırlanan ve Odamızca yayınlanan "**Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporunun Eleştirisi**" adlı kitap nedeniyle "**şirketin kişiliğine haksız saldırıda bulunduğu, ticari itibarının sarsıldığı ve şirkete zarar verildiği**" iddialarıyla adı geçen şirket tarafından Odamız aleyhine yüz milyar TL manevi tazminat istemiyle Ankara Asliye 25. Hukuk Mahkemesinde açılan dava olmuştur.

Bilindiği gibi, Odamız, Bergama-Ovacık'taki altın madeni işletmeciliğinin, mesleki alanımız bağlamında üretim boyutu ve kamu yararı çerçevesinde yakın takipçisi ve tarafı olmuştur. Bergama köylüsünün işletmenin çevresel riskler taşıdığı yolundaki tepkileri ve kendi topraklarına sahip çıkma bilinci, dünyaya örnek gösterilen bir çevre hareketini yaratmıştır.

Bu sürece müdahil olma bazında yürütülen çalışmaların bir parçası olarak; TMMOB Çevre, Jeoloji, Kimya ve Metalurji Mühendisleri Odalarımızın birlikte hazırladığı "**Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporu'nun Eleştirisi**" adlı kitap, çevre ve halk sağlığı açısından oluşan riskleri gözler önüne sermeyi ve bilimsel gerçekleri kamuoyu ile paylaşmayı amaçlamıştı.

Davanın 4/5/2004 tarihli 1. duruşmasına, Jeoloji Mühendisleri Odası vekili Avukat Hatice GENÇ ile T.M.M.O.B. adına müdahil olma talebinde bulunan Avukat Nurten ÇAĞLAR YAKIŞ ve müdahil olan Çevre Mühendisleri Odası'ndan Erdoğan KARACA ile çok sayıda üyemiz, meslek odası, sendika ve kitle örgütü yönetici ve temsilcileri katılmıştır.

17.06.2004 tarihinde gerçekleşen ikinci duruşmasına Makine Mühendisleri Odası adına Avukat Şirin AYKUL ile Metalurji Mühendisleri Odası adına Hüseyin SAVAŞ müdahil olmuştur. Yine yoğun bir katılımı ile izlenen bu duruşma sonunda dava Ankara Asliye 25.Hukuk Mahkemesi'nce reddedilmiştir.

Dava kararında yer verilen “ **Davalı Meslek Odası Anayasa ve Özel kanunlarında yazılı olduğu üzere derinliği ile ilgili konularda toplumu bilgilendirmek, kamuoyunu aydınlatmak, ülke yararına gerekli girişimlerde bulunmak ve meslek mensupları arasında koordine ve dayanışmayı sağlamak üzere örgütlenmiş bir anayasal kuruluştur. Kitap bir bütün olarak değerlendirildiğinde bunların kısmen bir özeti niteliğinde olduğu ve eleştirel yaklaşım ile yazıldığı sabittir.....Davalı Odanın konuyla ilgilenmesi görüş beyan etmesi aynı zamanda yasal yükümlülüğüdür.... Eleştirel sınırlar içinde kaldığı sonuç ve kanaatına varıldığından davanın reddi yönünde hüküm tesisinin..” ifadelerinin Odamızın kamusal kimliği üzerine göstermiş olduğumuz hassasiyetin ne kadar haklı ve meşru olduğunu birkez daha ispatlamıştır.**

Şirketin temyiz itirazı YARGITAY 4. Hukuk Dairesince görüşülmüş ve temyiz başvurusunun reddine ve hükmün onanmasına 24.10.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

15.2. ODAMIZ TARAFINDAN MESLEKİ HAKLAR VE KAMU YARARI AÇISINDAN AÇILAN DAVALAR VE SONUÇLARI:

1) KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞME BÖLGELERİNDE VE TURİZM MERKEZLERİNDE İMAR PLANLARININ HAZIRLANMASI VE ONAYLANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Kültür ve Turizm Bakanlığınca 03.11.2003 tarih ve 25278 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişme Bölgelerinde ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik”in **Tanımlar başlıklı 4. Maddesinin “h” bendi ile Planlama Esasları başlıklı 9.maddesinin b bendinin, 9-a bendinde yer alan 3,4, ve 7 no’lu veriler açısından yürütülmesinin durdurulması ve iptali talepli dava 2.1.2004 tarihinde açılmış ve dönem içinde sonuçlanmıştır. Yönetmeliğin dava konusu bendleri aşağıda sunulmuştur.**

“**Madde 4-h) Nazım İmar Planı:** Onaylı halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durum, **varsa jeolojik bilgiler işlenmiş** olarak, varsa üst ölçekli Kültür ve Turizm Gelişim Planlarına uygun biçimde hazırlanan, farklı arazi kullanımlarının kullanım biçimlerini, yapı ve nüfus yoğunluklarını, gelişme yön ve büyüklüklerini, ana ulaşım sistemini belirleyen ve uygulama imar planlarını yönlendiren zaman, mekan ve örgütlenme (uygulama) etaplarını belirleyen plan notları ve detaylı açıklama raporu ile bir bütün olan 1/2000 veya 1/5000 ölçekli düzenlenen planlardır.”

Madde 9-b) Bu maddenin (a) bendinde başlıklar olarak belirlenen veri toplama işlemi, üst ölçekli planlar için elde edilmiş ise alt ölçekli planlarda aynı verilerin elde edilip edilmeyeceği hususunda Bakanlık yetkilidir.

Madde 9 — a)

3- Jeolojik durum, hidrojeolojik durum, kaynak koruma alanları,

4- Akarsular, taşkın alanları, yeraltı ve yüzeysel su kaynakları,

7- Afet verileri ve afete maruz alanlar, “

Dava konusu edilen Yönetmeliğin, 4-h) bendinde yer alan ifade ile jeolojik etütler sonucu elde edilen jeolojik bilgiler, nazım imar planında mutlaka yer alması gereken veriler olmaktan çıkarılarak daha önce yapılan etütlerle elde edilmiş olmaları durumunda nazım imar planlarına işlenmeleri öngörülmektedir. Bu durum madde bendinde yer alan “varsa” ifadesi ile yaratılmaktadır. Yine yönetmeliğin 9. maddesinin b bendi de planlamaya esas verilerin üst ölçekli plan için elde edilmiş ise alt ölçekteki plan için yeniden elde edilip edilmeyeceğini Bakanlığın yetkisine bırakarak 9-a) bendindeki 3,4 ve 7 no’lu verilerle ilgili tüm imar mevzuatından gelen bağlayıcı kuralların takdir yetkisi ile ortadan kaldırılabilme imkanını Bakanlığa sunmaktadır.

Çalışma dönemi içinde davada idarenin yaptığı savunmaya karşı cevap hazırlanmıştır. Dava tarihinde Odamız lehine sonuçlanarak dava konusu edilen yönetmelik hükümleri iptal edilmiştir.

12.1.2005 gün ve 25698 sayılı Resmi Gazete’de Bakanlıkça yayımlanan değişiklikle Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"h) Nazım İmar Planı: Onaylı halihazır haritalar üzerine jeolojik bilgiler ve varsa kadastral durum işlenmiş olarak; varsa üst ölçekli Kültür ve Turizm Gelişim Planlarına uygun biçimde hazırlanan farklı arazi kullanım biçimlerini, yapı ve nüfus yoğunluklarını, gelişme yön ve büyüklüklerini, ana ulaşım sistemini belirleyen ve uygulama imar planlarını yönlendiren zaman, mekan ve örgütlenme (uygulama) etaplarını belirleyen plan notları ve detaylı açıklama raporu ile bir bütün olan 1/2000 veya 1/5000 ölçekli düzenlenen planlardır."

Dava sonucunda jeolojik-jeoteknik verilerin planlama öncesi belirlenmesinin zorunluluk kazanması ile Bakanlıkça hazırlanan birçok plana girdi elde etmek amacıyla etüt ihaleleri gerçekleştirildiği görülmüştür.

2) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ’NCE HAZIRLANAN HİZMET ALIM İŞLERİNE AİT ÖN YETERLİLİK ŞARTNAMESİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü’nce hazırlanarak 21.10.2003 tarihli “olur” ile yürürlüğe konulan “**Hizmet Alımı İşlerine Ait Ön Yeterlilik Şartnamesi**” nde yer alan “uzman” ibarelerinin, 16. sayfasında **IV No’lu “Diğer Hususlar”** başlığı altında düzenlenen **3-e bendinin**, 17. sayfada “**Araştırma Hizmetlerini Yürütecek Yüklenicide Yer Alması İstenilen Personel Listesi**” başlığı altında yer alan **1 ve 2 nolu bendlerinde JEOLJİ MÜHENDİSİ başlığı altında farklı meslek disiplinlerine yönelik tanımlamaların ve 3 nolu bendin** iptali ve öncelikle

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

yürütülmesinin durdurulması talebi ile 19.4.2004 tarihinde **DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'**na dava açılmıştır.

Dava konusu Şartnamede;

“1- **Jeoloji Mühendisi**; en fazla 3 (üç) ayrı işi yürütebilir. Otoyolu, Devlet Yolu, İl Yolu ve benzeri işlerde mühendislik jeolojisi konusunda en az 3 (üç) yıl deneyimli olacaktır. **Jeofizik Mühendisi** olması halinde 8 (sekiz) yıl, **Jeomorfolog** (fiziki coğrafya – jeoloji) olması halinde Otoyolu, Devlet Yolu, İl Yolu ve benzeri işlerde en az 10 (on) yıl deneyimli olacaktır.

2- **Jeoloji Müh. (Sondaj Mühendisi)**; en fazla 3 (üç) ayrı işi yürütebilir. Otoyolu, Devlet Yolu, İl Yolu ve benzeri işlerde jeoteknik sondaj konusunda en az 3 (üç) yıl deneyimli olacaktır. **Maden Mühendisi** veya **Jeofizik Mühendisi** olması halinde 8 (sekiz) yıl, **Jeomorfolog** (fiziki coğrafya – jeoloji) olması halinde Otoyolu, Devlet Yolu, İl Yolu ve benzeri işlerde en az 10 (on) yıl deneyimli olacaktır...”

[Etüt ve Proje Mühendislik Hizmetleri İşlerinde (Ön ve Kesin Proje) görev alacak yüklenici bünyesinde bulunması gerekli personel listesinin 'e' bendinde] “**Uzman Zemin Mekaniği Mühendisi (inşaat mühendisi)**”

şeklinde yaptığı tanımlamalar ile Jeoloji Mühendisliği hizmet sınırları içinde kalan hizmetlerin farklı meslek disiplinlerine açıldığı, hak ve yetkiler ciddi tecavüzlerin yaratıldığı belirlenmiştir.

Dava sürecinde İdarenin yaptığı savunmaya karşı 28.2.2005 tarihinde yanıt verilmiştir. Dava, 06.06.2005 tarihinde Danıştay 13. Dairesince sonuçlandırılmıştır.

Mahkeme;

“şartnamede "jeoloji mühendisi" ifadelerinin başına getirilen "uzman" ibaresinin hukuki ve yasal dayanağı bulunmamaktadır.....

Bu durumda, Karayolları Genel Müdürlüğüne, 21.10.2003 tarihli "olur"la yürürlüğe konulan şartnamenin, etüt ve proje mühendislik hizmetleri işlerinde çalıştırılacak zemin 'mekaniği mühendisi ile araştırma hizmetlerini yürütecek alt yüklenicide yer alması istenilen personel listesinde yer alan zemin mekaniği mühendisinin, inşaat ve jeoloji mühendislerinden temin edilmesinin öngörülmesi gerekirken, sadece inşaat mühendisleri ile sınırlandırılmasına yönelik eksik düzenlemede de hukuka uyarlık bulunmamaktadır” yönünde değerlendirmelerde bulunularak “**Uzman Zemin Mekaniği Mühendisi (inşaat mühendisi)**”ve “**Uzman**” ifadelerinin yürütülmesinin durdurulmasına, şartnamenin iptali istenilen diğer maddeleri yönünden yürütmenin durdurulması isteminin reddine **karar verilmiştir.**

3) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NCE HAZIRLANAN ARAŞTIRMA MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ TEKNİK ŞARTNAMESİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü'nce hazırlanarak yürürlüğe konulan “**Araştırma Mühendislik Hizmetleri Teknik Şartnamesi**”nde Jeolojik-Jeoteknik Rapor bölümünün 29.sayfasında yer alan “**bu çalışmalarını 10 yıl fiilen yapmış fiziki coğrafya mezunu jeomorfoloğ veya 12 yıl fiilen yapmış jeofizik mühendisi, mühendislik jeolojisi konusunda yüksek lisans yapmış ve en az 5 yıl deneyimli inşaat mühendisi tarafından yapılır.**” ibaresinin, 33. sayfada “**Etüt Ekibi**” başlığı altında yer alan “**..., maden mühendisi, jeofizik mühendisi,.. veya jeomorfoloğ.....dan oluşur**” ibaresinin, 37. sayfada “**Sondaj Ekibi**” başlığı altında yer alan “**sondaj işlerinde..... en az beş yıl deneyimli jeofizik mühendisi, jeomorfoloğ olacaktır**” ibaresinin, **Geoteknik (Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği) Proje Raporu**” bölümünün başlığında ve içeriğinde geçen “**Geoteknik**” ibarelerinin, **Geoteknik (Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği)**

Proje Raporu” bölümünün 67. sayfasında “Genel” başlığı altında 5. fıkrasında yer alan ile “**Geoteknik etüt ve geoteknik ön/kesin proje raporları idarece onaylanmış zemin mekaniği mühendisi (inşaat mühendisi)**”ve “**geoteknik ana bilim dalında yüksek lisans yapmış ve en az 5 yıl deneyimli**” ibarelerinin, “**Üstyapı Projelendirme Raporu**” bölümünün 117 sayfasında yer alan “**1.Üstyapı Projelendirme Raporuna İlişkin Genel Hususlar**” alt başlığının 1. ve 2. bendlerindeki “**Üstyapı Mühendisi;**

1- Resmi kurumların Otoyolu, Devlet ve İl Yolu veya benzeri işlerde Yol Üstyapı Etüt ve Projelendirme konusundaki birimlerinde

- a) Şube Müdürü veya Daire Bşk. Olarak en az 2 yıl,
- b) Şef veya Başmühendis olarak en az 2 yıl,
- c) Mühendis olarak en az 2 yıl çalışmış olmak veya
- d) Belirtilen birimler dışında olup en az 10 ayrı işte yol üst yapı etüt ve projelendirme raporu hazırlamış olmak veya

2- Yurtiçi veya yurt dışında Otoyolu, Devlet ve İl Yolu veya benzeri İşlerde Üstyapı Etüt ve Projelendirme konusunda ;

Üniversitelerin inşaat mühendisliği bölümünden mezun olup, en az 2 yıl Üstyapı Etüt ve Projelendirme konusunda çalışmış olmak veya inşaat mühendisliği bölümleri ulaşım dalında yüksek lisans yapmış olmalıdır” ibaresinin iptali ve öncelikle yürütülmesinin durdurulması talebi ile **DANIŞTAY BAŞKANLIĞI**'na, 02.12.2005 tarihinde dava açılmıştır.

Davalı Genel Müdürlükçe yapılan son düzenlemedeki mesleğimizle ilgili konuların, daha önce aynı konuda aynı Genel Müdürlükçe hazırlanan “**Hizmet Alımı İşlerine Ait Ön Yeterlilik Şartnamesi**”ne karşı Odamızca davada, Danıştay 13. Dairesince verilen 06.06.2005 tarihili yargı kararına açık aykırılıklar taşıdığı; “zemin mekaniği, zemin dinamiği, zemin emniyet gerilmesi hesaplarının inşaat ve jeoloji mühendislerince ortaklaşa yapılmasının”

gerekliliğine rağmen İdarece ısrarla mühendislik hizmetleri ve işin tekniği açısından zemin mekaniği hizmet alanı sadece “İnşaat Mühendisliği” yetki ve sorumluluk sınırlarında gösterilmeye çalışıldığı; bugüne kadar jeoloji mühendislerince de hazırlanıp Genel Müdürlükçe kabul edilerek işleme alınan üst yapı etüt ve projelendirme raporu bulunmasına karşın yeni düzenleme ile özel sektör çalışanı mühendislerde

bir ayırım yapılarak Üstyapı Projelendirme Raporu hazırlama yetkisini sadece “inşaat mühendisliği bölümü mezunlarına” tanıdığı ve bu düzenleme ile Jeoloji Mühendislerinin önemli hak kayıplarına uğradığı belirlenmiştir.

Bu çerçevede açılan **dava süreci halen devam etmekte olup**, İdare tarafından savunma hazırlığı yürütülmektedir.

4) ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINCA 3.2.2005 TARİH VE 25716 SAYILI RESMİ GAZETEDA YAYIMLANAN MADEN KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 3.2.2005 tarih ve 25716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “**Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği**”nin 4. maddesinde yer alan “**Teknik nezaretçi**”, “**Daimi nezaretçi**” ve “**İş güvenliği uzmanı**” tanımlarının, yönetmeliğin 8, 13, 14, 18, 19, 24, 25, 87, 109, 110, 111 ve 112. maddeleri ile Ek Form 6 ve Ek Form-17’nin iptali ve yürütmenin durdurulması ile; yönetmeliğin dayanağı olan 5177 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu’nun 3. maddesinde yer alan “**nezaretçi**” tanımı ile 24, 29 ve 31. maddelerinin Anayasa’ya aykırılığı nedeniyle dosyanın Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmesi talebiyle 31.3.2005 tarihinde **DANIŞTAY BAŞKANLIĞI**’na dava açılmıştır.

Maden yataklarının yerlerinin belirlenmesi, tanınması (teşhisi) ve işletilebilirliğini etkileyen çeşitli özelliklerinin en güvenilir ve en ekonomik yolla saptanması tümüyle jeolojik gözlem ve araştırmalarla çözümlenebilecek problemlerdir ve bunlara yönelik arama faaliyetleri jeoloji mühendisliğinin ilgi ve uzmanlık alanı içinde olmasına; maden arama faaliyetlerinin tümüyle bir jeoloji mühendisi tarafından gerçekleştirilen ve sorumluluğunu ancak bir jeoloji mühendisinin taşıyabileceği faaliyetler niteliği taşıması; İşletme safhasına ulaşmış bir maden yatağında maden yatağının doğasından kaynaklanan pek çok belirsizliğin Jeolojik araştırmalar ile adım adım açıklığa kavuşturulabilecek, böylece işletme faaliyetlerinin daha akılcı yürütülebilmesi, olumsuz gelişmeler zamanında değerlendirilerek

zamanında önlem alınması vb. gerektiğinde işletme projesinde değişikliğe gidilmesi mümkün olabileceken; 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili yönetmeliği dikkate alındığında; sadece maden mühendisine yetki, sorumluluk ve istihdam zorunluluğu şart koşulmadığı halde, Maden Kanunu’nun 3. Maddesi’nde ifade edilen tanımlar ile Madde 31’de yer alan hüküm doğrultusunda, jeoloji mühendisleri dikkate alınmaması vb nedenlerden dolayı dava açma ihtiyacı duyulmuştur.

Davaya ilişkin DANIŞTAY Sekizinci Dairesince verilen 17.10.2005 tarihli **ara kararda**, yürütmenin durdurulması isteminin **reddine karar verilmiştir**. Mahkemenin bu kararına Odamızca kapsamlı bir yanıtla itiraz edilmiştir.

5) ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINCA 3.2.2005 TARİH VE 25716 SAYILI RESMİ GAZETED E YAYIMLANAN MADEN KANUNUNUN 1 (A) GRUBU MADENLERİ İLE İLGİLİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 3.2.2005 tarih ve 25716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “**Maden Kanununun 1 (a) Grubu Madenleri ile İlgili Uygulama Yönetmeliği**”nin 6. maddesinin 2. fıkrası ve 9. maddelerinin iptali ve öncelikle yürütmenin durdurulması talebiyle 31.3.2005 tarihinde DANIŞTAY BAŞKANLIĞI’na dava açılmıştır.

Yönetmeliği’nin 6 ve 9. maddeleri, bilimsel gereklere, kamu yararına açık aykırılıklar taşıması nedeniyle dava açma yoluna gidilmiştir. Maden Kanununun 1 (a) grubu madenleri ile ilgili Uygulama Yönetmeliği’nin 6. maddesinin 2. fıkrasında “*Özel mülkiyet içinde bulunan 1 (a) grubu madenler ihale edilemez*” ifadesi madenleri özel mülkiyete bağlamıştır. Diğer yandan, “İnşaat ve yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum,çakıl, % 80 in altında SiO2 içeren kum, ariyet malzemesi ve SiO2 oranına bakılmaksızın denizlerdeki kum ve çakıllar”ı belirlemiş, dava konusu yaptığımız “Maden Kanununun 1 (a) Grubu Madenleri ile İlgili Uygulama Yönetmeliği’ ise sayılan bu madenlerle ilgili uygulama esaslarının belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

1 (a) grubu madenlerle ilgili Uygulama Yönetmeliği’nin 9. maddesinde “Ruhsat Verilmesi ve Gerekli İzinlerin Alınması” düzenlenmekte olup madde metninde bu madenlerle ilgili olarak arama faaliyeti ve ruhsatı dönemi geçirilmeden, belli prosedürlerin yerine getirilmesi ile doğrudan işletme ruhsatı başvurusunun yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Dava, DANIŞTAY Sekizinci Dairesinde görüşülmektedir. Mahkeme ara kararını 17.10.2005 tarihinde oybirliğiyle vermiş ve **ara kararda** yürütmenin durdurulması isteminin **reddine karar verilmiştir** . Mahkemenin bu kararına Odamızca kapsamlı bir yanıtla itiraz edilmiştir.

6) T.M.M.O.B-MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI’NCA 21.09.2005 GÜN VE 25943 SAYILI RESMİ GAZETE’DE YAYIMLANAN TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI SERBEST MADEN MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ UYGULAMA, TESCİL, DENETİM VE BELGELENDİRME YÖNETMELİĞİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odasınc a hazırlanan ve 21 Eylül 2005 günlü, 25943 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “**Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası Serbest Maden Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim ve Belgelendirme Yönetmeliği**”nin 5. maddesinin a/2, a/3, a/4, a/5, a/8 alt bentlerinin tümü ile, a/9 alt

bendindeki “.....zemin (yer altı yapıları, baraj, metro, tünel, tasman etkileri, imara açılan alanlarda imar planına altlık teşkil edecek çalışmalar.....) etüdü raporu hazırlanması kapsamındaki çalışmalar” ibaresinin ve a/14 alt bendinin iptali ve öncelikle yürütmenin durdurulması 21.11.2005 tarihinde DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'na dava açılmıştır.

Yönetmeliğin “Maden mühendisliği hizmetleri” başlıklı bölümündeki 5. maddesinin (a) bendinin 2. alt bendinde “Fizibilite projesi ve raporu hazırlanması”, 4. alt bendinde “İşletme projesi hazırlanması” ve 5.alt bendinde “İşletme faaliyet raporu hazırlanması” için yapılan tanımlamalar ile 5. maddesinin a/2, a/4 ve a/5 alt bentleri ile 5. maddesinin a/3 alt bendindeki “Yapılan çalışmaların niteliğine göre arama faaliyet raporunun hazırlanması”na yönelik tanımlamaların tümünde sözü edilen çalışmaların ve hizmetlerin tamamının maden mühendislerince yapıldığını veya yapılması gerektiği yönünde ifadeler taşımaktadır.

Oysa, bir madene ait fizibilite etüdü'nün yapılması, işletme projesi'nin hazırlanması sağlıklı jeoloji ve rezerv bilgilerine dayandırıldığı sürece bir anlam ifade eder. Bir maden yatağının aranıp bulunması, geometrisi, tenor dağılımı, yapısal ve stratigrafik konumu vb gibi çeşitli özelliklerinin belirlenmesi jeoloji mühendisliğinin, özellikleri belirlenen bu maden yatağının en ekonomik ve güvenli şekilde işletilmesi ise maden mühendisliğinin uğraşı alanıdır.

Yönetmeliğin 5. maddesinin a/3 alt bendinde tanımlanan “Yapılan çalışmaların niteliğine göre arama faaliyet raporunun hazırlanması” faaliyeti de teori ve uygulamada maden mühendisleri açısından karşılığı olan bir hizmet değildir. Ayrıca maden arama faaliyetinin niteliği, doğası gereği jeoloji mühendisinin olmasını zorunlu kılar. Bu faaliyetin değişik niteliğine göre olsa olsa jeoloji mühendisinin yanına bazen jeofizik mühendisi, bazen maden mühendisi, bazen her ikisi, bazen de hiçbiri gelmeyebilir. Jeoloji Mühendisinin yer almadığı hiçbir maden arama faaliyeti yoktur. Dünya ve ülkemiz uygulamaları da bu yöndedir.

Yine Dava konusu edilen Yönetmeliğin 5. maddesinin a/8 alt bendinde tanımlanan “Sondaj kuyusu inşa ve tatbik projesi hazırlanması” faaliyeti ile a/9 alt bendindeki “.....zemin etüdü raporu hazırlanması kapsamındaki çalışmalar” sadece maden mühendisliği hizmeti olduğu yönündeki ifadeleri içermektedir.

5.Madde, a/14 alt bendindeKİ “Jeotermal sondaj etütlerinin yapılması” faaliyeti de Yönetmelikte salt maden mühendisliği hizmeti olarak tanımlanmış ise de, bilindiği gibi bugüne kadar üretilmiş hiçbir jeotermal etüd raporu maden mühendisi tarafından hazırlanmamıştır.

Sonuç olarak bilimsel gerekler, kamu yararının korunması ve mesleki hak ve yetkilerin savunulması amacıyla “Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası Serbest Maden Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim Ve Belgelendirme Yönetmeliği” aleyhine dava açılmıştır. Dava süreci devam etmektedir.

7) T.M.M.O.B-JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI'NCA 25.4.2005 GÜN VE 25796 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANAN JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI ANA YÖNETMELİĞİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Jeofizik Mühendisleri Odası'nın 25.4.2005 tarih ve 25796 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “**Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği**”nin “**Tanımlar**” başlıklı 5. maddesinde tanımlanan Jeofizik Mühendisliği'nde yer alan “.....petrol, maden ve benzeri doğal kaynakların aranması, araştırılması, bulunması, rezerv özelliklerinin saptanması,..... ile her türlü mühendislik yapılarının yapı yeri ve güzergah seçimi, zemin temel etütleri.....” ibarelerinin, “**Odanın Amaçları**” başlıklı 6. maddesinin “**Kamu yararına ilişkin amaçlar**” başlıklı (b) bendinin 3. alt bendinde yer alan “.....maden, petrol, doğal gaz, kömür, jeotermal kaynaklar ve mineralli sular, endüstriyel hammadde, içme ve kullanma amaçlı yer üstü ve yer altı suları ve benzeri doğal kaynakların aranması, araştırılması, bulunması, rezerv ve kalite tespiti ile ilgili mesleki yetkinliği geliştirmek, teknik hizmet esaslarını belirlemek, denetlemek ve geliştirmek...” ibarelerinin ve 6. maddesinin “**Kamu yararına ilişkin amaçlar**” başlıklı (b) bendinin 4. alt bendinde yer alan “.....Mühendislik yapılarının yapı yeri ve güzergah seçimi, zemin ve temel etüdü.....” ibarelerinin iptali ve öncelikle yürütmenin durdurulması istemi ile 23.6.2005 tarihinde **DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'na** dava açılmıştır.

Bir jeolojik oluşum olan maden yataklarının yerlerinin belirlenmesi, tanınması (teşhisi) ve işletilebilirliğini etkileyen çeşitli özelliklerinin en güvenilir ve en ekonomik yolla saptanması tümüyle jeolojik gözlem ve araştırmalarla çözümlenebilecek problemlerdir ve bunlara yönelik arama faaliyetleri **jeoloji mühendisliğinin** ilgi ve uzmanlık alanı içindedir. **jeofizik mühendislerince** yapılan jeofizik araştırmalar da dolaylı bir jeolojik bilgi toplama tekniği olarak özellikle bazı gömülü yatakların bulunmasına yönelik arama projelerinde gerektilçe kullanılan (her arama projesinde yer alması gerekmeyen) destekleyici bir prospeksiyon yöntemidir. maden arama faaliyetleri, tümüyle bir jeoloji mühendisi tarafından gerçekleştirilen ve sorumluluğunu ancak bir jeoloji mühendisinin taşıyabileceği faaliyetlerdir.

Birleşmiş Milletler Rezerv ve Yeraltı Kaynakları'nın Uluslararası Çerçeve Sınıflandırması Tanımlama ve Sınıflama Kriterleri'ne göre, rezerv belirlemenin üç parametresi bulunmaktadır: Bu parametreler, jeolojik, ekonomik ve fizibilite parametreleridir. Parametrelerde jeofizik, değil jeoloji yer almaktadır. Dünyanın hiçbir ülkesinde jeofizik tek başına rezerv belirleyecek bir parametre değildir.

Diğer yandan, Yönetmelikte farklı yaklaşım olsa da, parsel bazında jeolojik-jeoteknik etütlerde jeofizik yöntem, zemin ve yapı özelliklerine göre ihtiyaç duyulduğunda yararlanılan, ancak tek başına kullanılarak statik proje parametrelerinin üretilebileceği bir yöntem değildir.

Jeofizik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin dava konusu edilen ilgili maddelerinde, madencilik ve her türlü amaçlı jeolojik-jeoteknik etüt hizmetlerinde “ jeofizik yöntemlerin” tek başına kullanılmayacağına yönelik **yeterli ve açık vurgulara yer vermeden** yapılan

düzenlemelerin, uygulamada sorunlar çıkartacağı açıktır. Bu nedenle Odamız tarafından ilgili maddelerine ilişkin yürütmenin durdurulması talebiyle dava açılmıştır.

DANIŞTAY Sekizinci Dairesi'nde görüşülen davada, 17.10.2005 tarihinde verilen **ara kararda**, yürütmenin durdurulması istemi **red edilmiştir. Odamız bu karara itiraz etmiştir.**

15.3. ODAMIZIN DİĞER MESLEK ODALARI VE KİTLE ÖRGÜTLERİ İLE ORTAK OLARAK KAMU YARARI AÇISINDAN AÇTIĞI DAVALAR VE SONUÇLARI

Özellikle uluslar arası maden şirketlerinin ülkemizde yürüttüğü maden işletmeciliğinin çevreye verdiği zararları karşı çıkmak; yaşam çevremizi gelecek nesillere kirletmeden ulaştırabilmek; işletmecilik yapılan alanlarda yaşayan yurttaşların yaşam çevrelerine gösterdikleri duyarlılığı paylaşmak, sonuçta kamusal yararın korunması amacıyla etkin bir hukuksal girişim faaliyeti yürütülmüştür. Bu faaliyetler, Çevre, Ziraat, Metalurji ve Kimya Mühendisleri Odaları, Barolar ve Tabipler Birliği gibi meslek Odaları ile Elele ve Bergama Köylü Hareketi gibi örgütlenmeler ve sendikalarla ortak gerçekleştirilmiştir.

Bu kapsamdaki hukuki girişimler aynı zamanda Odamızın Avukatı olan İzmir Barosuna kayıtlı Avukat Arif Ali CANGI ile Avukat Senih ÖZAY tarafından koordine edilmiştir.

Açılan davalar ve hukuksal girişimler aşağıda sunulmuştur;

1) EŞME ALTIN MADENİ İŞLETMESİNİN ÇED OLUMLU BELGESİNİN İPTALİ İÇİN AÇILAN DAVAYA MÜDAHİLİK BAŞVURUSU:

Kışladağ Altın Madeni İşletmesinin ÇED Olumlu Belgesinin iptali için Uğur Sümer ve Senih Özay tarafından Çevre ve Orman Bakanlığı aleyhine açılan davaya TMMOB Jeoloji Mühendisleri, Metalurji Mühendisleri ve Kimya Mühendisleri Odaları ile toplam 273 yurttaşın davacılar yanında katılma talebi MANİSA İDARE MAHKEMESİ'nce (Esas : 2004/422) Odaların ve yurttaşların Anayasanın 17/1 ve 56/2 maddelerinde yazılı haklarının etkilenmesinin söz konusu olması nedeniyle 08.11.2005 gününde oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Dava, Uşak İli, Eşme-Ulubey İlçeleri, Gümüşkol ve Katrancılar Köyleri mevkiinde Tüprag Metal Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından altın madeni üretimi ve zenginleştirme projesi ile ilgili olarak Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan 27.06.2003 tarihinde alınan ÇED olumlu kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Davada, **Tüprag Metal Madencilik San ve Tic. Ltd.Şti. davalı Çevre ve Orman Bakanlığı yanında katılırken Odamız da davacılar yanında katılma talebinde bulunmuştur.**

2) 21.06.2005 GÜN VE 25852 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANAN MADENCİLİK FAALİYETLERİ İZİN YÖNETMELİĞİ ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

3213 Sayılı Maden yasası'nın 7.maddesine göre, Bakanlar Kurulu tarafından 24.05.2005 tarih ve 2005/9013 sayılı kararı ile kararlaştırılan, Resmi Gazete'nin 21.06.2005 gün ve 25852 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren **Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği'nin tamamının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle TMMOB-Metalurji Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri, Çevre Mühendisleri Odaları ile ortak olarak İzmir Nöbetçi İdare Mahkemesi Başkanlığı kanalıyla DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA 22.08.2005 tarihinde dava açılmıştır.**

Madencilik çalışmaları, uygun önlemler alınmazsa su alanlarını kirleten, sit alanlarını bozan, tarım, zeytinlik ve mera alanlarını yok eden bir uğraş iken; madencilikle ilgilenenler şirketler ve kişiler için ise sit alanı, su havzası, tarım alanları, meralar vs madenciliği engelleyen etkenler olarak görülmektedir. Bu çelişkiyi koşulsuz olarak şirketler lehine çözmeye çalışan bu Yönetmeliğin uygulanması durumunda, madencilik çalışması adına kamu yararı ve idari yargı kararlarının hiçe sayıldığı bir ortam doğacaktır. Bu nedenle Yönetmeliğin iptali ve yürütmesinin durdurulması için dava açılması ihtiyacı duyulmuştur.

3) NEWMONT-NORMANDY MADENCİLİK A.Ş.'NİN FAALİYETİNE İZİN VEREN ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN 27.08.2004 TARİH VE 6524-46062 SAYILI İŞLEMİ ALEYHİNE AÇILAN DAVAYA MÜDAHİLİK BAŞVURUSU:

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın, "**İzmir,Bergama,Ovacık-Çamköy mevkiinde bulunan Newmont-Normandy Madencilik A.Ş.'nin faaliyetine izin veren; 27.08.2004 tarih ve 6524-46062 sayılı, Nihai Çevresel Durum Değerlendirme Raporu ve eklerinde belirtilen hususlara uyulmak kaydıyla faaliyetinde sakınca olmadığı yolundaki işlemi**"nin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemi ile **İZMİR 1.İdare Mahkemesi Başkanlığı'na 30.11.2004 tarihinde (Dosya No: 2004/1677) bir dava açılmıştır.**

Bergama'da, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Adil Yargılanma Hakkını koruyan 6/1. maddesi ile yine **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Özel ve Aile Yaşamına Saygı Hakkını koruyan 8. maddesinin ihlal edildiği yönünde bir kararın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce 10 Kasım 2004 tarihinde alındığı**, ulusal yargıda Altın Madeni işletmesinin faaliyetinin temelli durdurulması, faaliyetine olanak sağlayan tüm izin ve işlemlerin geri alınması kararlarının bulunduğu bir ortama Çevre ve Orman Bakanlığının işletmeye izin vermesi karşısında bu dava açılmıştır.

Normandy Madencilik A.Ş., davalı Bakanlık yanında katılırken, TMMOB- Çevre Mühendisleri, Metalurji Mühendisleri ve Odamız davacılar yanında katılması talebi 17.06.2005 tarihinde **İZMİR 1.İdare Mahkemesi Başkanlığı'nca oybirliğiyle kabul edilmiştir.**

Dava dosyasında önce yürütmeyi durdurma kararı verildi. Daha sonra bu karar Bölge İdare Mahkemesi tarafından kaldırıldı. Yeniden yapılan duruşmada,

Mahkemece mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesine karar verilmiştir.Keşif için tarih ve bilirkişiler henüz açıklanmamıştır.

4) NORMANDY MADENCİLİK A.Ş.'YE İZMİR VALİLİĞİ İL ÖZEL İDARE MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN VERİLEN BİRİNCİ SINIF GAYRİ SİHHİ MÜESSESELERE AİT AÇILMA RUHSATI ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

İzmir İli, Bergama İlçesi, Ovacık-Çamköy-Narlıca Köyleri sınırları içinde, 22 – 28 pafta, 1001 parseldeki Altın ve Gümüş Madeni işletmesi için **Newmont-Normandy Madencilik A.Ş.'ye İzmir Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü tarafından verilen 20.05.2005 tarih ve 02 sayılı Birinci Sınıf Gayri Sıhhi Müesseselere Ait Açılma Ruhsatı'nın** yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle, TMMOB -Çevre Mühendisleri, Metalurji Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri, Kimya Mühendisleri Odaları ve Türkiye Devrimci Maden Arama ve İşletme İşçileri Sendikası (DEV MADEN SEN) ile birlikte 18.07.2005 tarihinde **İZMİR Nöbetçi İdare Mahkemesi Başkanlığı'na** dava açılmıştır. Konuyla ilgili görülen tüm davalarda, davanın esasına giren mahkemeler tarafından, “siyanür liçi yöntemiyle altın madeni işletmeciliğinin kamu yararına aykırı olduğu”na karar verilmiştir. İşletmeye açılma ruhsatı verilmesi AIHM ve ulusal yargı kararının uygulanmadığı anlamına gelecektir. Doğrudan veya çevrenin bozulması ile dolaylı olarak insan sağlığını etkileyeceği kesin olan’ siyanür liçi ayrıştırma yönteminin kullanılmasına izin veren kamu yararını zedeleyen hukuka aykırı bu işlemin iptali amacıyla bu ortak dava açılmıştır. İZMİR 4.İdare Mahkemesi’ görüşülen (Esas No:2005/901) **dava dosyasında henüz bir karar verilmemiştir.**

5) 10.08.2005 GÜN VE 25902 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANAN "İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK ALEYHİNE AÇILAN DAVA:

Bakanlar Kurulu'nca 14/7/2005 tarihinde kararlaştırılan Resmi Gazete'nin 10.08.2005 gün ve 25902 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe giren **İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'nin tamamının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle** TMMOB- Metalurji Mühendisleri, Çevre Mühendisleri Odaları ile ortak olarak **İzmir Nöbetçi İdare Mahkemesi Başkanlığı kanalıyla DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA** 10.10.2005 tarihinde dava açılmıştır.

İçişleri Bakanlığı tarafından düzenlenmiş olan, 9/3/1989 tarihli ve 20103 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenmiş olan 26/9/1995 tarihli ve 22416 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği yürürlükten kaldırılarak, Bakanlar Kurulu tarafından dava konusu **İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik** düzenlenmiştir.

Biçim, konu ve amaç yönünden hukuka aykırılıklar taşıyan; gayri sıhhi müesseselerin yer seçiminin “çevre ve insan sağlığı dikkate alınmadan” yapılması sonucunu doğuran; çevre ve toplum sağlığının ve doğal kaynakların kirlenmelere karşı korunmasını gözetmeyen; 1972 B.M. Stockholm Deklarasyonu 1 ve 2. maddeleri, AIHS.nin 2. ve 8.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

maddeleri, Anayasa'nın 17., 56. maddeleri, 2577 Sayılı Yasa, Çevre Yasası, Umumi Hıfzısıhha Yasası, İl Özel İdaresini Yasası, Büyükşehir Yasası, Belediye Yasası'nın ilgili maddeleri ile Türkiye'nin taraf olduğu **diğer uluslararası sözleşmeler ve diğer ulusal mevzuata aykırılıklar taşıyan yönetmeliğin iptali** için dava açılmıştır.

15.4. HUKUKSAL GÖRÜŞLER

Odamızın gerçekleştirdiği idari ve mali işlemlerde ortaya çıkan tereddütlerin giderilebilmesi; üyelerimiz mesleki üretim süreçlerinde karşıların çıkan soruların yanıt bulunması amacıyla Odamız Hukuk Danışmanı ile ortak çalışmalar yapılmıştır. Gerek Oda birimlerinden gerekse üyelerimizden Hukuk Danışmanlığına yapılan çok sayıda yazılı ve sözlü başvuru incelenmiş ve hukuksal değerlendirmeler ilgililere ulaştırılmıştır.

Çalışma dönemi içinde Odamız Hukuk Danışmanı tarafından hazırlanan görüşler ve işlemler aşağıda sunulmuştur;

- Kayseri ve Denizli İllerinde aralarında Odamızın da bulunduğu birçok Oda tarafından yapıldığı iddia edilen işlemlere yönelik düzenlenen Rekabet Kurulu raporları incelenerek sonuçları TMMOB'ye iletilmiştir.

- Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğüne Mühendislik ve Mimarlık ile ihale Dökümanı Hazırlama Hizmeti Alımı işi ile ilgili olarak ihale şartnamesi değerlendirilerek adı geçen kurum ve başvuru sahibi üyemize gönderilmiştir.

- Dönem içinde Oda Onur Kurulu tarafından incelemeye alınan tüm dosyaların karar süreçlerinde Odamız Hukuk Danışmanı yer almış ve değerlendirmelerini Kurula iletmıştır.

- Başbakanlık Proje Uygulama Birimi (PUB) tarafından Odamıza gönderilen MEER Projesi kapsamında-Pilot Belediyelerde Afet Zararlarının Azaltılması İçin Arazi Kullanım Planlaması, İnşaat Yasalarının Uygulanması, Mikrobölgeleme ve Hasar Görülebilirlik Çalışmaları'na yönelik altı pilot belediyede (Bakırköy, Bandırma, Eskişehir Büyükşehir, Gemlik, Körfez ve Tekirdağ) başlatılan araştırmaların ihalesine yönelik yazıdaki hususlar "Dünya Bankası Satın alma Usulleri" ve ulusal mevzuat açısından incelenmiş ve adı geçen kuruma iletilmiştir.

- Çok sayıda üye tarafından Odamıza ve/veya Hukuk Danışmanına doğrudan iletilen sözlü başvuru incelenerek, değerlendirmeler ilgililere iletilmiştir.

- Yönetmelik Çalıştayında ele alınan 16 Yönetmelik taslağı başta olmak üzere gerek taslak gerekse uygulamadaki yönetmeliklerin hukuksal incelemesi gerçekleştirilmiştir.

- Düzenlediği raporlardaki sahtecilik iddiası nedeniyle hakkında Oda Onur Kurulunca yapılan kovuşturma sonucu, dosyada sunulan kanıtların, işlenen fiillerin Türk Ceza Yasası'na göre de suç oluşturduğunu ortaya koyması nedeniyle bir üyemiz ile ilgili olarak 01.07.2005 tarihinde İstanbul Pendik Savcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştur. Dosya 2005/12535 Hazırlık Soruşturma No ile halen savcılık incelemesindedir.